

مدیریت مبارزه با علف های هرز در باغ پسته

پروین پرینده افشار، کارشناس ارشد مدیریت حفظ نباتات استان کرمان

زهرا اشرف زاده کارشناس مدیریت حفظ نباتات استان کرمان

علف هرز هریرز

یکی از مشکلات جدی باغداران، از بین بردن علف های هرز می باشد. علف های هرز با ایجاد رقابت برای بدست آوردن آب و غذا و همچنین با میزبانی برخی از آفات مانند سن ها مشکلاتی را برای باغداران ایجاد می کنند.

سالانه هزینه های زیادی نظیر هزینه نیروی کارگری، هزینه ماشینی و هزینه خرید انواع سموم به منظور از بین بردن علف های هرز صرف می شود، که هریک به نوبه خود در افزایش هزینه های تولید سهم داشته و همچنین استفاده نادرست و بی رویه از مواد شیمیایی در کنترل علف های هرز موجب به خطر انداختن سلامت غذایی و ایجاد آلودگی های زیست محیطی می شود.

خسارت علف های هرز در باغ پسته را می توان به شرح زیر دسته بندی کرد:

- رقابت بر سر آب و مواد غذایی؛
 - تولید مواد آلیو پاتیکی (این مواد از ریشه یا بقایای علف های هرز ایجاد شده و گاهی باعث زردی یا کاهش رشد محصول می گردد)؛
 - نقش علفهای هرز بعنوان پناهگاه آفات و عوامل بیماری زا و جوندگان؛
 - ایجاد مشکل در عملیات نگهداری باغات و برداشت محصول.
- اما علف های هرز جنبه های مفیدی نیز دارند که می توان به موارد زیر اشاره کرد:
- حفظ دشمنان طبیعی آفات
 - تعدیل نوسانات حرارتی
- باید توجه داشت شرایط آب و هوایی مناطق پسته خیز کشور، کمبود آب و طولانی شدن فواصل آبیاری نقش مهمی در وضعیت علف های هرز باغ های پسته دارد. علف های هرز این باغ ها معمولاً با شرایط خشک، کم آبی و گرمای طولانی سازگاری پیدا نموده اند.
- از علف های هرزی که در باغ های پسته بیشتر مشاهده می شود، می توان به مرغ (هریز یا مور)، کاتوس (گزپیچ)، اسفناج باغی (سلمه چنار)، سلمه تره (سلمه)، علف شور (زارقو)، پیچک صحرائی و نی اشاره نمود.

علف هرز هریرز

معمولاً به صورت لکه ای در باغ ظاهر می شود. ترشحات سمی ریزوم های (اندام های رویشی قابل تکثیر) آن موجب ضعف درختان، زردی و کم رشدی درختان شده و گاهی رشد آن در اطراف طوقه سبب رشد عوامل بیماری زا می شود.

علف هرز کاتوس (گزپیچ)

از علف های هرز مهاجم باغ های پسته است. بذر آن به وسیله باد پراکنده می شود و پس از تثبیت بذر در خاک، در سال های بعد به وسیله ریزوم تکثیر می یابد. این علف هرز با بالا رفتن از روی درختان، به شکل چتری روی درخت را پوشانده و مانع رسیدن نور کافی به درختان و در نتیجه کاهش رشد، زردی درختان، کاهش عملکرد و کاهش کیفیت محصول می گردد.

علف های هرز شور، اسفند و پنیرک

میزبان واسط سن های پسته بوده و در سال هایی که مراتع دچار خشکسالی شوند، این سن ها به باغ های پسته هجوم آورده و در روی این علف های هرز به زندگی و تکثیر می پردازند.

علف های هرز از مک (مکو) و خارشتر (آدور)

علف هرز خارشتر به علت داشتن ریشه عمیق، به شدت در بدست آوردن آب و مواد غذایی با درختان به رقابت می پردازد.

علف هرز انگل سس درختی

اخیراً در بعضی از باغ های پسته مشاهده می شود که این علف هرز به شکل اندام های طناب مانندی دور شاخه های درختان پیچیده و به دلیل تغذیه از گیاه میزبان، به تدریج باعث خشک شدن درختان می شود. بذر این علف هرز معمولاً به وسیله کودهای نیوسیده دامی وارد باغ می شود و پس از استقرار در خاک به وسیله علف های هرز کف باغ به درختان منتقل می گردد.

مدیریت مبارزه

تصمیم گیری در خصوص زمان، مکان و شیوه مبارزه با علف های هرز به شناخت کامل رابطه بین محیط، رفتار آفات و دشمنان طبیعی آفات و علف هرز موجود بستگی دارد.

- قبل از احداث باغ، با آبیاری و شخم های متوالی قبل از به گل و بذر رفتن علف هرز و یا استفاده از علف کش های عمومی می توان میزان ذخیره بانک بذری باغ را کاهش داد.
- شرط اول در مهار علف های هرز، رعایت بهداشت باغات می باشد مانند جلوگیری از به بذر رفتن علف های هرز، استفاده از ابزار و ماشین های کشاورزی تمیز و عاری از بقایای علف هرز، پیشگیری از ورود علف هرز، استفاده از کودهای پوسیده و خاک های تمیز و در مجموع هر اقدامی که مانع از پیدایش علف هرز می شود.
- استفاده از شخم عمیق در اواخر زمستان نیز نقش مهمی در مدفون کردن بذر و ریزوم های بعضی از علف های هرز دارد.
- استفاده از کودهای پوسیده دامی و درون چالکود.
- استفاده از شخم و تیلر در اوایل فصل رویش برای کاهش علف های هرز یک ساله.
- بعضی از علف های هرز چند ساله مانند مرغ (هریز)، پیچک صحرائی، کاتوس، خارشتر و شیرین بیان توسط ریزوم تکثیر می یابند بنابراین قطعه قطعه شدن ریزوم ها باعث پراکنده شدن و تکثیر بیشتر این گیاهان می گردد، بنابراین تا جایی که ممکن است باید از شخم های غیر ضروری خودداری کرد. برداشتن لکه ها، سرزنی و استفاده از علف کش در محل لکه های این گیاهان از

علف هرز شور

علف هرز اسپند

علف هرز گزیبچ

علف هرز شیرین بیان

علف هرز سس

علف هرز مکو

درجه حرارت بالا که خطر بخار شدگی وجود دارد نباید به کار رود. استفاده از آب فاقد املاح سنگین و مواد قلیایی برای افزایش کارایی این علف کش ضروری می باشد. میزان مصرف آن بسته به تراکم علف های هرز بین ۱۵ تا ۲۰ لیتر در هزار است. از روش تقسیطی با فاصله ۴ روز به میزان ۸ لیتر در هزار می توان استفاده نمود. استفاده از کود سولفات آمونیوم برای کاهش مصرف سم و کاهش قلیائیت آب سمپاشی به میزان ۷ تا ۸ کیلوگرم در هزار می توان استفاده نمود. (برای استفاده از سولفات آمونیوم می توانید به مقاله استفاده از کود سولفات آمونیوم برای کارایی بیشتر علف کش گلایفوزیت چاپ شده در ماهنامه داخلی انجمن پسته شماره ۸۷ - اردیبهشت ۹۲ مراجعه نمایید) - یکی از روش های خوب برای کنترل علف های هرز در باغ های پسته، آن است که قبل از به گل و بذرفتن علف های هرز از علف کش پاراکوات استفاده کرد. در این حالت علف های هرز یک ساله کنترل می شوند و علف های هرز چند ساله ضعیف شده در صورت نیاز با یک بار سمپاشی دیگر با دوز پایین تر علف کش گلایفوزیت کنترل خواهند شد. - راه کنترل سس، استفاده از کودهای دامی کاملاً پوسیده و کنترل علف های هرز کف باغ است. در صورت آلوده شدن درخت به این انگل، می توان قبل از به گل رفتن انگل، با بریدن شاخه های آلوده به انگل تا ۱۵-۱۰ سانتی متری محل آلودگی و سوزاندن آن ها از گسترش آن جلوگیری کرد.

منابع :

- خلقانی، جواد. ۱۳۸۴. آستانه های کنترل علف های هرز. نشر آموزش کشاورزی.
- زند، اسکندر. موسوی، ک و حیدری، ا. ۱۳۸۷. علف کش ها و روش های کاربرد آنها. انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.
- کوچکی، علیرضا. ظریف کتابی، ح و نخ فروش، ع. ۱۳۸۰. مدیریت علف های هرز. انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- موسوی، محمدرضا. ۱۳۸۹. کنترل علف های هرز (اصول و روش ها). انتشارات مرز دانش.

افزایش این علف های هرز جلوگیری خواهد کرد. - استفاده از علف کش ها در تلفیق با سایر روش ها امکان پذیر می باشد. در هنگام مصرف علف کش ها، علف های هرز بایستی شاداب و فعال باشند. آبیاری چند روز قبل از سمپاشی، موجب شاداب شدن علف های هرز و جذب بهتر علف کش خواهد شد. سرما، گرمای زیاد و تشنگی علف هرز، اثر علف کش را کاهش خواهد داد.

علف کش هایی که می توان در باغ های پسته استفاده نمود به شرح زیر می باشد:

- **پاراکوات (گراماکسون):** علف کش تماسی است که با قسمت های سبز گیاه تماس یافته و علف هرز را از بین می برد. این علف کش برای کنترل علف های هرز یک ساله کاربرد دارد که بهتر است در مرحله قبل از گلدهی به کار رود. این علف کش روی برگ درختان و پاچوش نباید پاشیده شود. آب همراه آن نباید گل آلود یا دارای املاح زیاد باشد زیرا آن را کم اثر می کند. میزان مصرف آن بسته به تراکم علف هرز بین ۳ تا ۵ لیتر در هزار می باشد.

- **گلایفوزیت (رانداپ):** علف کش سیستمیک می باشد که قادر است علف های هرز دائمی را کنترل نماید. حین سمپاشی فشار دستگاه سمپاش باید پایین باشد تا محلول علف کش هنگام خروج از نازل با فشار خارج نگردد. در روزهای گرم با

علف هرز آدور